

ספרד: חוק ההפלות

ברית המועצות:

בריא בבית חולים

אסיר המצפון השבועי של היומן הלונדוני טיימס הוא ניקולאי באראנוב בן ה-46. באראנוב כלוא כבר 20 שנה בעון פעילות נגד המדינה הסובייטית. כיום הוא חבוש בבית חולים פסיכיאטרי נידח בקאזאחסטאן, כ-100 ק"מ מהגבול הסיני. הוא מוגדר על ידי שילטונות ברית המועצות כ"חולה רוח וסכנה לחברה הסובייטית".

ללא מרשם. באראנוב נעצר בפעם הראשונה בתחילת 1963, אחרי שיצר קשר עם חברי המישלחת האמריקאית ליריד הספרים בלינגראד, והשמיד בגלוי דיברי ביקורת על המישטר בארצו. הוא נידון לחמש שנות עבודת פרך במחנה עבודה בעל מישטר חמור במיוחד. מייד עם שחרורו נעצר שנית, הפעם בעון "שוטטות" (אדם כמו באראנוב אינו יכול לחלום על השגת משרה), נשלח לשישה חודשי מאסר.

עם תום תקופת המאסר כתב באראנוב לשגרירות השוודית, וביקש באורח רישמי אשרת הגירה לשוודיה. הוא נעצר מייד על ידי סוכני הקיג'ב, ומאז הוא חבוש בבית חולים לחולי נפש, מבלי שהועמד לדין על עבירה כלשהי.

למשקפים זרים אין כל ספק שבאראנוב בריא ברוחו, והגשק שהוטפה נגדו מאפיין את הטיפול הסובייטי גם באזרחים אחרים, השוללים את רמיסת זכויות האדם בברית המועצות.

איראן: עד

הקצין האחרון

העיראקים הודיעו ש-6894 חיילים איראניים נהרגו באופנסיבה הגדולה ביותר של הצבא האיראני מאז 1980. משקיפים זרים גילו חשדות רבה דווקא בעטיו של המספר המדויק בו נקטו העיראקים, שאינם יודעים באמינותם היתרה. אבל גם לדעתם איבד צבאו של חומייני מספר עצום של חיילים וקצינים. הביבויטי חביע השבוע את הסברה שהאבידות הכבדות ישכנעו את השליטים האיסלאמיים בטהרן בצורך להפסיק את המלחמה, להגיע להסכם עם שליט עיראק, סאדאם חוסיין. לדיעה זו אין הרבה שותפים בצבא האיראני עצמו. קצינים רבים הגיעו למסקנה הנחרצת שהחומייני מעוניין להחזיק את הצבא מחוץ למוקדי המאבקים הפוליטיים, להעסיקו במלחמה חיצונית. לשופר הדמים חוקן לא איכפת כלל, אם תוך כדי התהליך ירנו קצינים וחיילים מיקצועיים, שהוא רואה בהם, אולי בצדק, אייבים בכוח. קצין חיל האוויר האיראני, חאמיד זיראקיבאש, שברח החודש לבריטניה, הביע השבוע דיעה זו בגלוי. זיראקיבאש משוכנע שהשליטים ה"ברוסאליים הפרטימטיביים" של ארצו, רוצים לשחוק את הצבא בעיראק, כדי להנציח את שילטונם.

להעביר כבר השנה את חוק ההפלות המתון, בתיקה להגיע לחקיקה יותר מרחיקת לכת אחרי הבחירות הכלליות בשנת 1986.

אירופה:

תיקו אפס

רוב המשקפים הרציניים במערב אירופה מאוחדים בהערכה, שביקורו של סגן נשיא ארצות הברית, ג'ורג' רובינסון, לא הצליח במיוחד. בוש לא שיכנע את דעת הקהל האירופית, שניתן לדרוש מהסובייטים פירוק נשק מחלט, מתוך הדדיות עם ארצות הברית בלבד, מבלי להביא בחשבון את הטילים הגרעיניים ה"עצמאיים" של בריטניה וצרפת. הסובייטים עצמם נחושי החלטה להתעלם מההצעות החדשות של בוש, הביקורת האנטי אמריקאית והשופת של תנועות השלום האירופיות לא נחלשה.

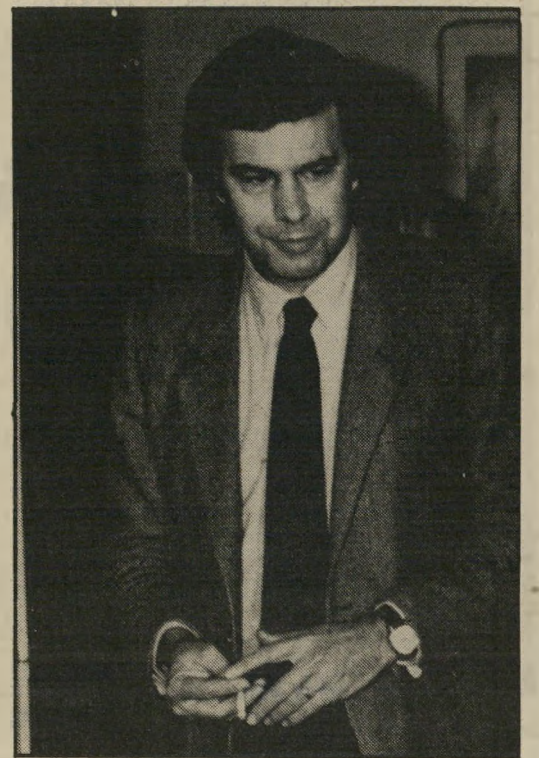
סיסמות קלאסיות. עם זאת, מגלים הסובייטים עצמם דאגה הולכת וגוברת מהתחזקות התנועות האנטי גרעיניות בגוש המזרחי. קיומן של תנועות אלה (עולם קטן 2371) משך אליהן רבים מתנגדי המישטרים הקומריניסטיים גם מסיבות אחרות. בשבוע האחרון חדלו כליר התיקשות הסובייטים מהכינוי "הנרחב הנולה של הפעילות האנטי אמריקאית במערב אירופה בנושא הגרעיני. הסיבה לכך היא ברורה: גוש השלום נחשב ללגיטימי במיוחד אירופה. התנועות לשלום במערב הופכות נושא לחיקוי, המקשה מאוד על השילטונות. מבחינה תעמולתית, קשה מאוד למסלגה הקומוניסטית להילחם באנשים ובתנועות, המשתמשים בסיסמות הקומריניסטיות הקלאסיות נגד החימוש הגרעיני.

התוצאה נטו מכל ההתרצויות בעניין זה בזירה האירופית היא תיקו אפס. כל צד התבצר בעמדותיו, שום התקדמות לא הושגה בשיחות ג'נבה, ולא כל שינוי בדעת הקהל האירופית.

20 אלף גשים ספרדיות טטות כל שנה ללונדון, משלמות 130 דולר, ומקבלות בתמורה לא רק כרטיס טיסה הלוך וחזור, אלא גם גרידה במרפאה אנגלית בטוחה ונקייה.

לא כל הספרדיות, הרוצות לסיים הריחן בלתי רצוי, הן כלי ככך בנות מול. רובן אינן מסוגלות לשלם גם את הסכום הקטן הזה. לפי הערכות של סוציולוגים במאדריד, מבוצעות בספרד כל שנה כ-300 אלף גרירות בלתי חוקיות. רוב המבצעים הם "קצבים", גברים ונשים ללא הכשרה מתאימה, הפועלים בתנאים בלתי היגייניים. בספרד מעריכים שיותר מ-3000 נשים מתות בכל שנה, כתוצאה מגרירות פרטיזניות. רוסאים בספרד מפחדים לבצע ניתוחים כאלה, מחשש לשלילת רישונם.

פילוג הרופאים. ממשלתו הסוציאליסטית החדשה של ספרד גונאלס הגישה השבוע הצעת חוק לקורטו (פרלמנט) הספרדי, במטרה להתיר הפלות חוקיות במיקר רים מסויימים. ההצעה רחוקה מאוד מלהניח את דעתם של חוגים פמיניסטיים, סוציאליסטיים וליבראליים בספרד.

ראש ממשלת ספרד גונאלס הפלות בידי קצבים

גם בעתיד מותר יהיה לבצע גרידה רק אם נשקפת סכנה לחיי היולדת, אם יש ודאות שהתינוק שיוולד יהיה בעל מום, או שההריון נגרם כתוצאה ממיקרה אונס. אין בכך, כמובן, כדי לכסות את המיספר העצום של הריונות בלתי רצויים מסיבות חברתיות (ריבוי ילדים, מצב כלכלי קשה), או פסיכולוגיות.

כארמן רוני, מנהיג הנשים הקומוניסטיות בספרד, כבר קראה להסגנת מוחא נגד החוק, ואליה הצטרפו חוגים נרחבים, כולל ממשלתו של ראש הממשלה, הדורשים הפלה חופשית לכל דורשה.

מהצד השני נתקל גונאלס בביקורת עויינת של חוגים שמרניים. אגודת הרופאים, שהיא מבצר של הסדר הישן בחברה הספרדית, הודיעה שכל רוסא שיבצע הפלה לפי החוק החדש יוצא משורותיה. ראש הממשלה מאמין שדעת האגודה איננה מבטאת את כל הרוסאים בספרד. רבים מהם, בעיקר הצעירים, הם אנשי שמאל ומטבע הדברים שיתמכו בחוק. גונאלס רמז בגלוי שהוא יקדם בברכה פילוג באגודת הרופאים, והקמת אירגון חדש של רופאים מתקדמים, מומחים לנושאי ספרד רואים במאבק על חוק ההפלות מיבחן חשוב לשילטונם של גונאלס. נוכח הביקורת הנוקבת משמאל ומימין.

בינתיים הצטרפה הכנסייה למאבק נגד החוק. ראשי הכנסייה ציטטו את דבריו החמורים של האפיפיור נגד ההפלות. ביצוע גרידה נחשב לחטא דתי ראשון במעלה. הרופאים המבצע עלול להתלח בהרם נידודי רישמיים של הכנסייה הקאטולית. הממשלה הסוציאליסטית התאכזבה מהעובדה שגם כמרים מתקדמים יחסית, שתמכו בדמוקרטיה הספרדית נגד הפאשיזם, ישרו קו עם השמרנים בנושא ההפלות.

מעניין, שעקרון ההפלות החופשיות נכלל במצע הסוציאליסטי ב-1979, אבל נמחק בדיסקרטיות לקראת הבחירות ב-1982. מנהיגי המפלגה נחושים עתה בדעתם

אתה, לפחות,

תשתוק!

מיגוון התגובות העצום שליוחה, כצפוי, את מסקנות ועדת החקירה היה מרתק כשלעצמו. אין כל ספק שעצם הקמת ועדת החקירה, דרך פעולתה ול- בסוף גם מסקנותיה היו, באורח אובייקטיבי, תרגיל מזהיר ביחס ציבורי.

בעולם כולו, אבל בעיקר באירופה ובארצות הברית, ראו בחקירה ביטוי מרשים לדמוקרטיה השררת בישראל. אפילו נסיונות הפחדניים של אריאל שרון להתחמק מהסקת המסקנות לא העיבו על הרושם הכללי. שוב אין מי שיפקפק באמת הברורה: אלה שדרשו את הקמת הוועדה, ועומדים עתה על יישום המלצותיה, הצילו את כבוד ישראל בעיני הקהילה הבינלאומית.

החרפה, בין המיעטים לכבוד הדמוקרטיה הישראליה היה גם הד"ר הנרי קטינג'ר. צליל בהחלט צורם במקלה הכללית. בישראל הקרנת של 1983 לא נמצא מי שיאמר לקטינג'ר מפורשות: "אתה אשם בפשעים חמורים ביותר, באחריות ישירה למותם של מאות אלפי אזרחים בדרום-מזרח אסיה, אל תחלק לנו ציונים. ארצות הברית עדיין לא מחתה את החרפה, שאיש לא חקר את מעשיך שלך!"

הנרי קיסינג'ר חוצפה תהומית